
Wanneer kan de nietigheid van de arbeidsovereenkomst worden ingeroepen tegen de werknemer?

Cass. 4 februari 2013, S.11.0051.F en S.11.0154.F, www.cass.be

Het gebeurt dat een arbeidsovereenkomst nietig blijkt te zijn. Zij wordt dan geacht niet te bestaan en kan geen rechtsgevolgen teweegbrengen. Het spreekt voor zich dat de nietigheid van de arbeidsovereenkomst vergaande gevolgen heeft voor de partijen. Zo kan de werknemer op grond van een nietige arbeidsovereenkomst in beginsel geen aanspraak maken op loon, vakantiegeld, een oudejaarspremie, een opzeggingsvergoeding...

Een onverminderde toepassing van de gevolgen van de nietigheid van de arbeidsovereenkomst zou dus bijzonder schadelijk zijn voor de werknemer. Nochtans beoogt het arbeidsrecht net de bescherming van de werknemer. Daarom voorziet de wet in bepaalde gevallen in een afwijking op de normale regel volgens dewelke een werknemer geen rechten kan laten gelden op grond van een nietige arbeidsovereenkomst. Zo kan de nietigheid van een arbeidsovereenkomst niet worden ingeroepen ten aanzien van de rechten van de werknemer:

- wanneer de werknemer een jeugdige werknemer is,
- wanneer de nietigheid het gevolg is van een inbreuk op de regels van de arbeidsbescherming,
- wanneer de nietigheid het gevolg is van het feit dat de arbeid wordt verricht in (bij de wet verboden doch feitelijk gedulde) speelzalen.

Dat wil bijvoorbeeld zeggen dat buitenlandse arbeidskrachten die zijn tewerkgesteld in strijd met de regeling betreffende de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten of croupiers en kassiers die zijn tewerkgesteld in casino's, niettegenstaande de nietigheid van hun arbeidsovereenkomst, toch aanspraak kunnen maken op rechten op grond van hun arbeidsovereenkomst en op de regels met betrekking tot de arbeidsbescherming. Zij genieten die rechten niettegenstaande het voorwerp van hun arbeidsovereenkomst in strijd is met de openbare orde.

In een recent arrest sprak het Hof van Cassatie zich uit over de draagwijdte van die wettelijke afwijking op de gevolgen van de nietigheid van een arbeidsovereenkomst.

De zaak betrof een technoloog in een medisch laboratorium. De technoloog verrichtte gedurende meerdere jaren prestaties zonder te voldoen aan de voorwaarden die voor de uitoefening van dat paramedisch beroep bij koninklijk besluit zijn bepaald. Om die reden was zijn arbeidsovereenkomst nietig. Niettegenstaande de nietigheid van de arbeidsovereenkomst kende het arbeidshof de technoloog een opzeggingsvergoeding toe. Het arbeidshof oordeelde dat de nietigheid niet kon worden ingeroepen tegen de technoloog. De werkgever (het medisch laboratorium) tekende cassatieberoep aan tegen het arrest van het arbeidshof en kreeg gelijk van het Hof van Cassatie.

Het Hof van Cassatie oordeelt dat de hierboven geschetste wettelijke bepalingen die bepalen dat in drie specifieke gevallen de nietigheid van de arbeidsovereenkomst niet tegen de werknemer kan worden ingeroepen, niet verhinderen dat de nietigheid wel tegen de werknemer wordt ingeroepen in andere gevallen. Aangezien de technoloog geen jeugdige werknemer was, hij niet was tewerkgesteld in een speelzaal en de nietigheid van de arbeidsovereenkomst niet het gevolg was van een inbreuk op regelen van arbeidsbescherming, kon de nietigheid van de arbeidsovereenkomst hem wel degelijk worden tegengeworpen. De opzeggingsvergoeding werd dus ten onrechte toegekend.

Het hier besproken cassatiearrest brengt in herinnering dat de gevallen van niet-tegenwerpelijke nietigheid van de arbeidsovereenkomst beperkt zijn. Wanneer een arbeidsovereenkomst bijvoorbeeld wordt nietig verklaard omdat ze een nietig voorwerp of een nietige oorzaak heeft, dan is die nietigheid tegenstelbaar aan de werknemer. Dat is ook het geval wanneer de arbeidsovereenkomst wordt nietig verklaard omdat de werknemer bij het aangaan ervan bedrieglijk bepaalde gegevens heeft verzwegen.

Ann Taghon.

Meer informatie over dit onderwerp is te vinden in het Sociaal Compendium 12-13, hét standaardwerk van het Belgisch arbeids- en socialezekerheidsrecht (www.sociaalcompendium.be)
